

Počínající rozvrat feudální společnosti, s níž byla středověká církev tak těsně spjata, již dala posvěcení a tak přispívala k falešnému dojmu její oprávněné trvalosti a tím k víře v trvalost kteréhokoli řádu lidsky vytvořeného, otvíral nové porozumění eschatologické zvěsti o příchodu Pána církve i světa. Přijde k soudu, k dovršení svého panování, k docelení svého smilování, k nápravě lidských věcí i k očistě církve. Tato zvěst je spojena s naléhavostí provždy platnou. Lidské zapomnětlivosti pomáhají ji aktualizovat znamení času: neutěšený stav církve i křesťanské společnosti, vyzývavá zpupnost mocných, a to právě i mocných prelátů s papežem a s kardinály v čele, kteří se posazují na stoličce Kristovu a apoštolů, aby se kochali v moci a v požitku tam, kde chudý Kristus dal zcela jiný příklad služebníka a trpícího Spasitele. Církev se svým vedením duchovním i světským nabyla antikristovského charakteru, jemuž se musí vzepřít ti, kdo chtějí zachovat věrnost Kristu.

Tento odpor bude veden *proti vládě Antikrista*, jehož představa česká reformace zpravidla spojuje se zkaženou církví vůbec, jež ovšem především vidí v papežství a v těch světských mocnostech, které podporují vládu hříchu v církvi a v křesťanské společnosti, nejsouce poddány Králi králů, jímž jest Beránek. Tento odpor bude veden proti zkaženosti církve ve všech jejích stavech. Bude směřovat proti oporám tohoto stavu církve. Proti mnišství, jež zakrývá pravé cíle Kristovy církve povrchním zdáním zvláštní zbožnosti v předstírané chudobě na účet skutečně chudých věřících. Proti scholastice a ustanovením církevního práva, neboť učenost scholastiků a dekretalistů zakrývá prostou pravdu Písma, zatemňuje světlo evangelia, s přímé cesty Páně zavádí do labyrintu cest a nálezků lidských, dává svobodu hříchu a ruší smysl pro spravedlnost.

Česká reformace se rodí *pod tlakem Božího slova* a soudu, jemuž bude podrobeno všeliké tělo. Slovo Hospodinovo je břemenem i příčinou k radosti a výzvou k akci těm, kdo uslyšeli: „Naplnil se čas, a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věrte evangeliu.“ Mar. 1, 15. Slovo Boží — to je slovo Krále, jenž přichází, aby požádal počet z vladařství od malého i od velkého, od církve celé.

Odtud volání po nápravě církve, která má vyjít vstříc Kristu jako nevěsta okrášlená svému ženichu. Náprava bude provedena kázáním Božího slova, jež má v sobě nesmírnou sílu svou pravdivostí, svou služebností jako nástroj svatého Ducha. Kázání volá k zastavení životního shonu a k totální revizi směru a hodnot života. Naléhavě zvěstované Boží slovo má zarazit člověka, má obrátit cestu církve k oslavě Boha, zároveň však má pomoci církvi i jejím jednotlivým údům, aby byli vytrženi z hroziící záhuby, aby církev byla vyproštěna ze svého zpuštění.

Náprava církve slovem Božím není však možná bez vážné, opravdové nápravy jednotlivců, především těch, kdo se cítí puzeni k tomu, aby ku pokání volali své okolí. Tato vážnost v pojetí důsledků evangelia, obrácená k vlastní osobě, provází výrazně působnost *Milíče z Kroměříže*, jež František Palacký nazval otcem české reformace. Tento kněz a úředník císařské kanceláře pražské, rodem Moravan, povzbuzen příkladem Rakušana Konráda Waldhausera, jež byl do Prahy povolal za kazatele Karel IV., vzdal se r. 1363 svých výnosných hodností, aby se oprostil ode všeho styku se svatokupectvím, a dotvrzoval své reformní kázání příkladným životem askety cele stravovaného žarem horlivosti v kazatelském povolání, v duchovenské péči a ve skutcích lásky, obrácené i k vykřičeným hříšníkům, až r. 1374 zemřel v Avignoně, kde byl u papežského dvora vyslychán, ale obdržel skvělou satisfakci. Milíč chtěl být čistým knězem, toužil po tom, aby církev vůbec měla *dobré kněze* příkladného života a snažil se vychovat je.

U téhož Milíče je pozoruhodná snaha vytvořit *sdružení* těch, kdo se dali získat pro novou cestu. Byly to ony obrácené hříšnice, na druhé straně pak jeho žáci, budoucí kazatelé, které obojí shromažďoval ve dvou oddělených částech svého Nového Jerusalema na Starém Městě Pražském. Již Václav Novotný postihl ve vytvoření tohoto společenství, k němuž náleželo i nejbližší okolí ústavu, Milíčův úmysl vytvořit *vzorný sbor*.

Základem tohoto společenství a celého nápravného úsilí Milíčova jest, jak jsme pověděli, *Boží slovo*, horoucí láska k němu a veliká horlivost v jeho naléhavém kázání tváří v tvář příštímu